

Magyar Képzőművészeti Egyetem Doktori Iskola

Kiterjesztett film – a mozi alkonya.

A film átértékelődésének, a nézői szokások megváltozásának vizsgálata, az alkotói-, szerzői filmek kiállítótérbe való kerülése, és azok vetítési struktúrájának átrendeződése, azaz az átrendeződés folyamatának kutatása – saját példák keresztmetszetében - az elmúlt tíz évben.

DLA értekezés tézisei

Szilágyi Kornél

2017.

Témavezető: Dr. habil. Peternák Miklós CSc.

A kilencvenes évek eleje óta foglalkozom kísérleti filmek készítésével melyeket többségében állandó alkotótársammal Hevesi Nándorral, Igor és Ivan Buharov álnéven rendeztünk szinte csak analóg filmes technikával. Bár filmjeinket nagyközönségnek szántuk, a mozik helyett / mellett galériákban, múzeumokban, kiállítóterekben, biennálékon kezdtek megjelenni.

Dolgozatom nagy része emiatt személyes példákra fókuszál, és ezeken keresztül veszem sorra a tapasztalataimat egy szerzői film vetítési, bemutatási struktúrájának az átalakulásáról a kiállítóterbe való kerüléskor.

Mivel a mozgóképeket installációs formában sokszor tekinthetjük kiterjesztett mozinak szükségesnek tartottam egy fejezetet a másfél évtizede működő Kaos Camping formációnak is szentelni, ahol negyedmagammal és több tucatnyi analóg vetítővel, több száz órányi talált illetve saját felvétellel készítünk előadásokat kül- és beltéren egyaránt.

Ugyanígy az analóg filmkészítési technika fennmaradására is fontosnak tartottam kitérni személyes példa alapján, mint a LaborBerlin kollektíva tagja lehetőségem nyílt testközelből megtapasztalni egy kis labor működését, értékmegőrző, tudásátadó szándékát vizsgálni.

Saját installációk, kiállítási szituációk részletes leírásával, bemutatásával igyekeztem a gondolataimat a témakörrel összegezni, így kapott helyet a dolgozatban "A hat világ"¹ hat csatornás analóg installáció, a "Kormányeltörésben"² többcsatornás videóinstalláció, illetve az "Ináruti jóslat"³ installáció egyéb példák mellett.

Mestermunkám "Az itt élő lelkek nagyrésze" játékfilm szintén közös alkotásunk Hevesi Nándorral, és már a cím megtalálása is jelzi⁴, hogy elég szabadon gondolkodunk egy film alakíthatóságáról különböző szituációkban. A 93 perces játékfilm 2016-os mozipremierjét két és fél éves előkészítés, forgatás és utómunka előzte meg. Ugyan 16 mm-es filmre forgattunk szándékunk volt super 8-as betéteket is használni, így találhatóak benne részletek "Az emlék ára"⁵ című rövidfilmünkből is, amely több kiállítási szituációban szerepelt és szerepel azóta is. A játékfilm forgatása több etapban zajlott, az időközben leforgatott jelenetekből egy tizenöt perces tematikus rövidfilm készült "A szűkösség nem a természet objektív ténye"⁶ címen és "Osztályuralom"⁷ címen egy videóklipp is a Dolly Rambó zenekarnak, mely rövidfilmek biennálékon és kiállításokon jelentek meg szintén. A nagyfelbontásban beszkenelt 16 mm-es képek lehetőséget adtak egy harminc kockából álló diafilm

¹ Szilágyi Kornél: Hat világ – super 8 filminstalláció, diplomamunka, 2010, 6 db super 8-as vetítő, 6 tüllvászonra nyomtatott kép, super 8-as loop-ok, mozgásérzékelők

² Igor és Ivan Buharov: Kormányeltörésben, 12 csatornás videó installáció, 2012, super 8 digitalizálva

³ Igor és Ivan Buharov: Ináruti jóslat, videóinstalláció, 2015, 2', super 8 digitalizálva, projektor, szekrény

⁴ „Az itt élő lelkek nagy része magasabb dimenzióba fog átkerülni” – részlet Igor és Ivan Buharov: Hotel Tubu (2002) című rövidfilm narrációjából

⁵ Igor és Ivan Buharov: Az emlék ára, videó, 2015-2016, 11', színes, super 8 digitalizálva

⁶ Igor és Ivan Buharov: A szűkösség nem a természet objektív ténye, videó, 2015, 15', színes, 16 mm digitalizálva

⁷ Dolly Rambó: Osztályuralom, videó, 2015, 2'40'', színes, 16 mm digitalizálva

elkészítésére is, "A szűkösség ivadékai"⁸ címen, melyeket McKenzie Wark – Hacker kiállítvány⁹ című könyvéből kiválasztott szövegekkel egészítettünk ki, és állítottunk ki több helyen.

Tehát már a forgatás pillanatában tudatosan, vagy a tudatallatiban a mozgóképek különböző megjelenési lehetőségeiről gondolkodtunk, illetve kezeltük azokat szabadon. Mivel egy-két havonta forgattunk pár napot az etapok között lévő idő alkalmas volt a történet organikus fejlesztésére és arra is, hogy különböző szálakon induljunk el különböző karakterekkel. A vágási fázisban az egymás mellé kerülő jelenetek sora folyamatosan cserélődött egy nagy asztal és a rajta lévő jeleneteket leíró cetlik segítségével. Ezek a példák is jelzik, hogy egy szerzői film alakítható illetve szerkeszthető akár egy kiállítási szituációnak megfelelően. Elmondható hogy mestermunkám és a belőle készült egyéb filmek, művek tulajdonképpen vázolják azt a kérdéskört amit a dolgozatomban vizsgállok.

⁸ Igor és Ivan Buharov: A szűkösség ivadékai, 30 kockából álló diafilm, 2015, színes, 16 mm digitalizálva, majd 35 mm-re nagyítva

⁹ McKenzie Wark – Hacker Manifesto (2004) ISBN 9780674015432